

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. II. Parochus in gravi necessitate tenetur ex justitia audire
Confessiones subditorum, per se vel per alium, cum periculo vitæ. Qui non
est Parochus, solùm in extrema necessitate ex charitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

Non existimo tamen improbabilem Nugni & Aliorum opinionem, potius ob auctoritatem, quam propter rationem: sicut etiam probabiliter censo, excusari posse Parochum, qui præcisâ pœnitentis necessitate, aut magnâ utilitate, semel aut iterum negat, aut differt hoc Sacramentum conferre, præsertim si pœnitens importunè & nimis frequenter confiteri velit; nam habenda etiam est ratio aliorum negotiorum & obligationum, quibus præmittitur Parochi, qui non tenentur maximum laborem & diligentiam adhibere, sed moderatam juxta prudentis judicium. Ita Suarez loco citato n. 5. Hucusque Bonacina.

Itaque secundum Suarium negatio Confessionis in casu proposito est materia levis, præcisâ pœnitentis necessitate, aut magnâ utilitate; gravis autem; consideratâ pœnitentis necessitate aut magnâ utilitate.

Quid ergo ad rationem Bonacinae supra contra Nugnum? Respondetur, eandem materiam posse esse gravem respectu unius legis, & levem in ordine ad aliam legem, ut alibi specificavimus in auditione Missæ; quæ respectu legis Ecclesiasticæ est materia gravis; in ordine tamen ad legem politicam posset esse materia tantum levis, quando videlicet vel finis legis politicæ levis foret, vel si gravis, auditio Missæ leviter ad eum conduceret.

Sic igitur in casu proposito, illa negatio seu dilatio Confessionis ad parvum tempus, in ordine ad spirituale bonum subditi, quod est finis obligationis Parochi, non videtur esse materia gravis, præcisâ necessitate & magnâ utilitate; quia subditus non patitur grave detrimentum; quamvis in ordine ad satisfactionem, præstandam Deo pro peccatis commissis, quæ est finis annuæ Confessionis, possit esse & reverâ sit materia gravis. Et eadem disparitas ostendi potest in Confessione debita ex voto, cujus finis est cultus Dei; & debita, ex præcepto Confessarii, cujus finis est integritas Sacramenti. Placet itaque sententia Suarii.

Displicet autem, quod Richardus, Sylvester & Fumus apud Reginaldum supra n. 83, docent, scilicet, eo ipso quod Parochus recuset audire Confessionem parochiani, censere concedere facultatem adeundi alium Confessarium. Neque enim licet talem licentiam facile sibi fingere, cum ad validitatem Confessionis ea tantopere sit necessaria; neque proposita Parochi recusatio, sit illius datæ sufficiens argumentum. Esti namque facilis & misericors esse debeat Parochus, peccatorque se præbendo difficillem; tamen meritò præsumitur velle, ut ea licentia expressè petatur, dum ipse suâ sponte eam non offert, præsertim cum tam facile possit responsum dare dicendo: *Adeas alium*, quam dicendo; *Nolo te audire*.

Accedit, tum quod volens alieno confiteri,

teneatur licentiam à proprio Sacerdote petere ac obtinere ex præscripto cap. *Omnis utriusque sexus* 12. de Pœnit. & Remiss. tum etiam, quod Curato, recusanti audire subditum, adesse possint rationes, negandi licentiam confitendi cuilibet: cum vereri debeat, ne is adeat aliquem minus idoneum, qui non inducat ad vitæ emendationem & peccatorum odium, & non cogat ad restitutionem faciendam, aut ad declarandum peccatorum numerum & circumstantias, quæ sunt causæ justæ negandi talem licentiam. Ita Reginaldus supra, vocans nostram sententiam probabiliorē; & pro ea citans Sotum 4. dist. 18. q. 4. a. 2.

Unde perperam Dicastillo Disp. 1. d. n. 484. Sotum & Reginaldum citat pro sententia Richardi, nisi idem sit (quod non puto) referre aliquam sententiam, eamque rejicere tamquam minus probabilem, & eam docere. Vide quæ in simili casu alibi diximus, disputantes, an quando periculosa est confiteri proprio Sacerdoti, vel quia est Confessionum detector, vel sollicitator pœnitentium ad malum, possit subditus absque alia licentia confiteri Sacerdoti alieno, de quo casu tractat Sotus loco supra citato; & docet, sententiam affirmativam esse falsam. Eadem autem est ratio de casu proposito; pura, quia malitia proprii Sacerdotis non est commissio jurisdictionis.

Ceterum quæ usque adhuc dicta sunt de Parocho, suo modo etiam militat in Præbato Regulari, qui licet non accipiat proprium stipendium; equidem eligitur à communitate, ut totus ad bonum subditorum attendat, id est, quæ omnia necessaria ad sustentationem ipsi administrantur; proinde ipse acceptans officium, censetur se implicite obligare communitati ad ea, quæ sunt sui muneris fideliter exequenda. Itaque per se vel per alium tenetur audire eorum Confessiones ex officio suo, adeoque ex justitia.

Numquid etiam cum periculo vitæ? Responsio patebit ex Concluf. sequenti.

CONCLUSIO II.

Parochus in gravi necessitate tenetur ex justitia audire Confessiones subditorum, per se vel per alium, cum periculo vitæ. Qui non est Parochus, solum in extrema necessitate ex charitate.

Extremam necessitatem voco periculum eterne damnationis, ex quo se peccator nullo modo potest eripere, ita ut sine mea opera, v. g. in casu Concluf. sine auditione Confessionis, salus ei aut omnino, aut saltem secun-

Reginaldus.

Sotus.

20.

Perperam pro opposita sententia citatur Sotus & Reginaldus.

Dicastillo.

Sotus.

21.

Eadem ratio Patet & Præbatorum Regularium.

22.

Quid sit hæc extrema necessitas, ita quæ tenetur cuilibet audire Confessionem.

18.

Eadem materia potest esse gravis respectu divini legum.

19.

Ita hoc ipso quod Parochus recuset audire Confessionem, dat licentiam alteri confitendi.

Confessionem
cum periculo
vita.

secundum moralem aestimationem possit dici
impossibilis. Et verò si umquam, saltem tunc
charitas proximi obligat ad averendum istud
malum, quo gravius & certius non potest ipsi
accidere; adeò profectò grave, ut respectu
ejus quodcumque incommodum temporale,
leve & pro nullo quasi aestimari debeat.

22. Rom. 15. Hoc est praeceptum meum, inquit Christus
Ioan. 15. v. 12. ut diligatis invicem, sicut dilexi
vos. Et quomodo dilexit nos? Dilixit nos &
lavit nos à peccatis nostris in sanguine suo. Apoc. 1.

23. Apoc. 1. v. 5. Quoniam probè noverat, quod post-
modum scriptum reliquit Apostolus Hebr. 9.

24. Heb. 9. v. 22. Sinè sanguinis effusione non fit remissio. Scie-
bat Christus mortem suam necessariam omni-
no pro salute hominum, ita ut absque ea salus
foret hominibus impossibilis, & ideo pro eis
tamquam proximis suis secundum humanam
naturam posuit animam suam, nobis relin-
quens exemplum, ut sequamur vestigia ejus.

25. Rom. 15. Hinc dixit Ioan. 15 v. 13: Maiorem hanc
dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis
pro amicis suis, id est, proximis suis, juxta illud

26. Ioan. 1. c. 3. v. 16. In hoc cognovimus charitatem
Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit: &
nos debemus pro fratribus animas ponere. Appositè

27. D. August. lib. de Mendacio c. 6. Tempora-
lem planè vitam suam pro aeterna vita proximi non
dubitabit Christianus amittere. Hoc enim praecessit
exemplum, ut pro nobis Dominus moreretur. Ad
hoc enim & ait: Hoc est mandatum meum &c.

Dato itaque casu quòd Confessio foret ab-
solutè necessaria ad salutem proximi, nemo
Christianus dubitabit eam audire cum pericu-
lo, immo cum certa morte temporali.

28. Major difficultas est circa primam partem
Conclusionis, quando videlicet proximus
absolutè quidem potest salvari absque Con-
fessione, non tamen sinè magna difficultate,
v. g. aliquis homo simplex, minùs instructus
in rebus spiritualibus, peste inficitur, & jam
jam moritur, inlclamat Confessarium, qui non
potest ipsum audire sinè manifesto periculo in-
fectionis; quaeritur, an Parochus saltem non
teneatur ipsum audire etiam ex officio suo, seu
ex justitia.

29. Dico; Parochus saltem; quia quòd alii non
teneantur, est communis opinio Doctorum;
quia talis, quàmvis valde difficulter possit eli-
cere Contritionem charitate perfectam, tamen,
ut supponitur, absolutè potest, (alioquin esset
extrema necessitas) & per consequens absolutè
potest salvari; adeòque non apparet sufficiens
ratio, imponendi tam magnam obligationem
singulis Confessariis; maximè cum hæc necessi-
tates sint satis frequentes, & aliunde omnino
heroicæ charitatis ac fortitudinis sit, vitam
suam temporalem pro proximo exponere.

Sicuti ergo privatus quisque non obligatur
succurrere proximo in periculo vitæ corpora-
lis, ex quo se potest absolutè eripere, quàmvis

non sinè difficultate, non obligatur, inquam,
succurrere cum diminutione sui status, seu no-
tabili jactura divitarum; pari quoque ratione
quilibet privatus Confessarius non teneatur
cum periculo vitæ corporalis succurrere pro-
ximo, audiendo ejus Confessionem, quando
absolutè potest periculum damnationis eripere
per Contritionem charitate perfectam,
aut alio simili modo.

Sed numquid eadem ratio Parochi, cui ex
officio incumbit cura animarum? Non potest
nam ad minus obligatur ex charitate. Et dato
quòd etiam alii obligarentur ex charitate, ut
Alqui docent, non dubito quin ipse primo
loco, ceteri autem tantum in ejus defectum.
Quid miramur? Nonne scriptum est Ioan. 10.
v. 11. Bonus Pastor animam suam dat pro ovibus
suis? Et dicam ego Pastorem non habere majorem
aut majorem obligationem, quàm ceteri, qui
non sunt Pastores, quorum non sunt oves prop-
riae? Ergo vel ceteri in gravi necessitate non
habent obligationem charitatis, sed tantum
consilium, aut certè Pastor habet majorem,
id est, habet obligationem charitatis primo
loco.

Quidni etiam habeat obligationem justitiae?
Afirmat Conclusio, quæ est communis, &
ratio patet; quia tenetur præ ceteris ex offi-
cio; officium autem, ut ostendi Conclusio
praeced. obligat Parochum ex justitia; ergo
ex justitia tenetur, sicut in extrema, sic etiam
in gravi tantum necessitate audire Confessio-
nem subditi, per se vel per alium, cum peri-
culo vitæ; quia potuit se velle rationaliter
obligare ad talem heroicum actum charitatis
aut fortitudinis; ergo acceptando officium
censetur se voluisse obligare, cum tali casu
subditi maximè indigeant ejus opera.

Vide quæ in simili casu diximus Disp. 4.
Sect. 4. Conclus. 3. de obligatione Parochi
in gravi necessitate cum periculo vitæ bapti-
zandi parvulum, & applica Sacramento Con-
fessionis, quod lapsus post Baptismum ad salu-
tem necessarium est, ut nondum regeneratus
ipse Baptismus. Solùm differentia est, quòd
sæpius possit occurrere extrema aut gravis ne-
cessitas Baptismi, quàm Absolutionis sacra-
mentalitis; cum adulti possint justificari per Sa-
cramentum in voto, puta Contritionem cha-
ritate perfectam, aut amorem Dei super om-
nia; parvulis autem præter Baptismum extra
Martyrium non suppetat aliud medium salu-
tatis.

Interim aliquando potest contingere, ut
peccator adultus, qui periclitatur de vita,
adeò ignarus sit Contritionis, ut vel absolutè
non possit se ad eam disponere, aut certè non
nisi cum magna difficultate, & tunc quaerit
nostra, ac resolutio locum habent.

Pro complemento quaero; an si tempore
peccati nullus foret Parochus, teneatur Sacerdos
privatus

23.
Quæ sit hic
gravis nec-
cessitas,

24.
An in ea
quilibet te-
neatur au-
dire Con-
fessionem
cum pericu-
lo vita.

peffis in de-
fectum Pa-
rochi obli-
gatur quili-
bet privatus
Sacerdos.
Sacerdos
sententia
affirmativa
et Aninga.

privatus secularis aut regularis se exponere?
Affirmat Arriaga Disp. 43. n. 8. quia dum
multi sunt in gravi periculo, vix, inquit, est
morale, quin inter eos multi sint etiam ex-
tremè indigentes Confessione.

Accedit, quòd grave periculum totius com-
munitatis, debeat præferri damno privato,
etiam propriæ vitæ; quam licet quisque non
debeat exponere in gravi necessitate alicujus
privati hominis, tamen videtur eam debere
exponere in gravi necessitate boni communis
hoc certum est, magis obligare bonum com-
mune, quàm bonum privatum; adeòque dam-
num aliquod, quod respectu boni privati cen-
setur grave, posse & debere censeri leve re-
spectu boni communis.

De hac obligatione inserviendi pestiferis
longè & latè disputat Rodriguez tom. 3. qq.
Regul. q. 31. a. 4. quem sic incipit: Respon-
deo dicendo videri, quòd Regulares, seu Re-
ligiosi, qui vitæ activæ incumbunt, & populis
Christianis, seu Ecclesiæ Dei & Episcopis pro-
fidentur se ad salutem animarum coadjutores,
quando arbitrio Episcopi, vel evidentia facti,
Parochi non suppleant, neque satis numero sunt
ad administrandum infectis, tenentur sub pec-
cato mortali manere in loco pestifero, neque
licite possunt auferre.

Probatio.
28.
Hæc
docet Ro-
driguez de
Religi-
osis.

Probat; nam Ordines Mendicantes ad
salutem animarum præcipuè sunt instituti, &
destinatus eorum finis est, per prædicationes,
Confessiones, & alia pia opera, salutem anima-
rum incumbere: ergo si id recusarent, age-
rent contra finem destinatum, & in eorum
Constitutionibus contentum, & expressè pro-
missum. Hæc ille.

29.
Mendican-
tes sunt co-
adjutores
Episc. &
Parocho-
rum.
Clem. Du-
dum.

Breviter; Mendicantes sunt coadjutores
Episcoporum & Parochorum, ut expressè
declaravit Clemens V. in Conc. Vienn. (& re-
fertur Clem. Dudum de Sepult.) hisce verbis
Districtè præcipiendo mandamus, quatenus pro di-
vina & Apostolica Sedis reverentia prædictos Ordi-
nes (FF. Minorum & Prædicatorum) & Pro-
fessores eorum habentes affectu benevolò commenda-
tos, Fratribus ipsis, non se difficiles, duros aut
asperos, sed potius favorabiles, propitios ac beni-
gnos, piè, munificentià liberales se studeant ex-
hibere, sic eos in prædicationis officio & propo-
sitionis Verbi Dei, ac in omnibus aliis prædictis,
tamquam cooperatores eorum idoneos, & laborum
suorum participes, promptè benignitate recipiant.

Si ergo sunt coadjutores, officium coadju-
torum debent exercere; quod petit, ut, saltem
deficientibus Curatis propriis, ipsi ut coadju-
tores, eorum suppleant defectum.

30.
Confirma-
tur hæc sen-
tentia Pri-
mo.

Confirmatur I. quia ob multitudinem in-
fectorum Sacerdos secularis non Curatus ten-
etur: ergo multò magis Regularis; qui
ex Instituto ad subveniendum animabus obli-
gatur.

Confirmatur II. tempore hæresis tenen-

tur sub peccato mortali Religiosi, qui ex In-
stituto habent prædicare & studere, etiam
cum periculo mortis, quando quis ab infide-
libus seducitur, non discedere ab eo loco, sed
debent manere, docere & prædicare, ut po-
pulus à seductione liberetur: ergo etiam ad
Confessiones audiendas tempore pestis in calu,
quo Curati non sufficient.

Tertio.
A
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
X
Y

Confirmatur III. discessus Religiosorum
tempore pestis, nequit esse sine maximo scan-
dalo universæ civitatis, cum in ea reditus,
proventus & elemosinas acceperint; &
quàmvis ratio scandali, ab extrinseco, & per
accidens rationem culpæ iaducat, non effugit
sæpè labem peccati mortalis. Præsertim in
casu nostro, cum sit publicus & gravis necessi-
tatis. Hanc opinionem his & aliis defendit Ru-
tilius Benzoni de Fuga lib. 1. disp. 1. q. 1.
à pag. 12. Episcopus Lauretanus. Qui doctissi-
mum his temporibus edidit Commentarium,
in quo hæc & alia scitu digna doctè resolvit.
Ita Rodrig. supra.

Rutil. Ben-
zonius.

Ubi etiam facile respondet ad objecta Ad-
versariorum, videlicet hoc opus non esse super-
erogationis, & de consilio tantum; sed debi-
tum ex professione talis Regulæ seu instituti.
Et quàmvis primariò competat Episcopis &
Parochis, equidem secundariò, & minùs prin-
cipaliter pertinere etiam ad statum illarum
Religionum, quæ ad salutem animarum in-
stitutæ sunt, & hoc in casu, quo Curati primò
obligati, supplere non possint. Quemadmo-
dum quàmvis prædicatio Verbi Dei sit pro-
prium opus Episcoporum, ut dicitur in Con-
cil. Trid. sess. 5. de Reform. c. 2. & sess. 24. c. 4.
non tamen repugnat etiam ex proprio Instituto,
ex commissione tamen vel delegatione Sedis
Apostolicæ, vel Episcoporum, Religiosis
convenire.

31.
Responso
Rodriguez
ad objecta
Adversario-
rum.

Tridem.

Ex quibus omnibus rursus concludit idem
Auctor, quòd, quando hujusmodi contagium
universale seu generale in civitate timetur; &
quando vel ex facti evidentia, vel ex Episcopi
monitu illis significatur, proprios & ordinarios
Curatos non posse competenter satisfacere in-
digentiis spiritualibus proximorum, hujusmo-
di Religiosos, non ex debito charitatis & de
congruo; sed debito eorum Instituti, teneri
permanere, & non fugere: Præpositoque præ-
cipienti, ut infectis, existentibus in gravi ne-
cessitate spirituali, Sacramentum Confessionis
ministrans, teneri obedire.

32.
Conclusio
Rodriguez,
de il. mac.
de ill. mac.
de ill. mac.

Interim, ut ibidem a. 5. notat Rodrig. in
hoc praticando, Superiori vel Prelato pru-
dentia opus erit, ne singulis indifferenter hu-
jusmodi obedientiam imponat, ne vel valde
infirmos, vel egregia conditionis viros, qui
aliàs Regularis Reipubl. peritiles vel necessarij
sunt, sine defectu ad hoc munus exponat: non
enim rectè faceret Provincialis, si per obe-
dientiam præciperet Guardiano, ut cum

X y per-

periculo vitæ suæ inviseret infirmum pestilentia infectum, stantibus aliis, qui hoc munus possent rectè facere; nam vita corporalis Prælati multò pretiosior est & majus bonum, quàm vita subditi particularis. Hæc ille. Quæ videntur esse opposita postremæ parti nostræ Conclusionis.

33.
An hæc doctrina sit opposita ultimæ parti nostræ Conclusionis.

Sed reverà non sunt. Quod sic declaro; Conclusio nostra loquitur de obligatione, conclusio omni positivo præcepto extrinsecus superaddito Episcopi, aut alterius Superioris; quæ autem hæcenus dicta sunt ex Rodrig. requirunt, ut patet, positivum præceptum Episcopi aut Prælati Regularis. Cùm enim non sit major ratio, quare hic potius debeat intervenire, quàm ille, nisi accesserit determinatio per præceptum Superioris, manet sola obligatio charitatis.

Sicuti etsi milites ex officio suo teneantur servare vigiliis & similia facere, etiam cum periculo vitæ suæ; tamen nisi accedat præceptum Superioris seu Ducis, cùm non sit ratio, quare potius hic debeat subire illud periculum, quàm ille, si nemo v.g. vigilaret, & inde damnum exercitui obveniret, nemo obligaretur ad restitutionem, quia nemo peccavit contra justitiam, sed omnes solùm peccaverunt contra charitatem, seu justitiam legalem.

34.
Quomodo intelligenda nostra Conclusio.

Deinde Conclusio nostra intelligenda est, quando alii adsunt, qui ex officio suo primo loco obligantur, & sufficiunt audiendis Confessionibus sive in gravi, sive in extrema necessitate; porro doctrina Rodrig. ut clarum est, intelligenda venit de obligatione, quam habent Religiosi, deficientibus aliis, qui ex officio suo primo loco obligantur.

35.
An Religiosi peccent contra suam professionem, si nolint in defectum Pastorum intervenire pestiferis.

Sed numquid peccant Religiosi contra suam professionem, si nolint in defectum Pastorum intervenire pestiferis? Non puto, nisi in quantum peccant contra obedientiam, quam promiserunt servare in his, quæ non sunt supra Regulam, sed secundùm eam, sicut est illud servitium in gravi necessitate communi, quando Pastores deficiunt. Et existimo id solùm voluisse Rodriguez, adeoque optimè nobiscum convenire in præsentis Conclusionis.

Progrediamur itaque ad alia, & videamus, quomodo Confessarius se debeat gerere in ipsa Confessione. Atque in primis; an debeat interrogare penitentem, quando advertit eum committere aliqua peccata.

CONCLUSIO III.

Rogandus est penitens, quando aliqua peccata prætermittit, etiam inculpabiliter. Si rogatus neget, nisi evidenter constet de contrario, debet absolvi.

EX duplici causa fieri potest, ut penitens aliqua peccata prætermittat, nempe vel defectu debiti examinis, vel quia post diligens examen non occurrunt memoriz.

Cùm autem Trident. nihil aliud requiratur, quàm ut, postquam quisque diligentiùs se examinaverit, & conscientia sua sine omni & laetitia exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Damnum & Deum suum mortalitèr offendisse meminerit. Ipsi. 14. cap. 5. tali casu penitentem non esse interrogandum; docet Ioannes Medina Cod. de Confess. q. de Confess. iteranda; quia ille penitens jam est integrè confessus formalitèr, quàmvis non materialitèr, & est dispositus ut tam Sacramentum, quàm effectum Sacramenti, & omnium peccatorum etiam obliorum remissionem consequatur: ergo non est cur Confessor obligetur amplius inquirere.

Adjungit verò limitationem; nisi tacere tale peccatum cedat in grave detrimentum alterius tertie personæ, cui potest ipse minister, mediâ Confessione remedium adhibere.

Sed (ut bene notat Suarez Disp. 32. Sect. 3. n. 6.) hæc obligatio extrinseca est; non enim provenit ex ministerio Sacramenti ut sic, sed ex lege charitatis: quâcumque enim alia via posset talis Sacerdos illud malum proximi impedire, teneretur ex charitate id facere per se loquendo. Hic autem agitur de obligatione per se vi muneris Confessoris.

Et n. 7. improbat sententiam Medina, in quantum ad principalem controversiam, id est, obligationem per se annexam muneris Confessoris, & probat Conclusionem nostram, (quam ipse ibi docet, cum Aliis, quos citat) in primis ex praxi sive practicè; quia aliis ferè numquam tenerentur Confessores interrogare homines rudes & indoctos, qui quantumcumque diligentiam præmittant, nunquam possunt per se integrè confiteri, explicando circumstantias, species, & numerum peccatorum; unde si non juventur, etiam excusabuntur, quàmvis multa omittant: atque adeò formalitèr confitebuntur integrè: ergo si hoc satis est, ut Confessor excusetur ab